

Er was
eens een
beer

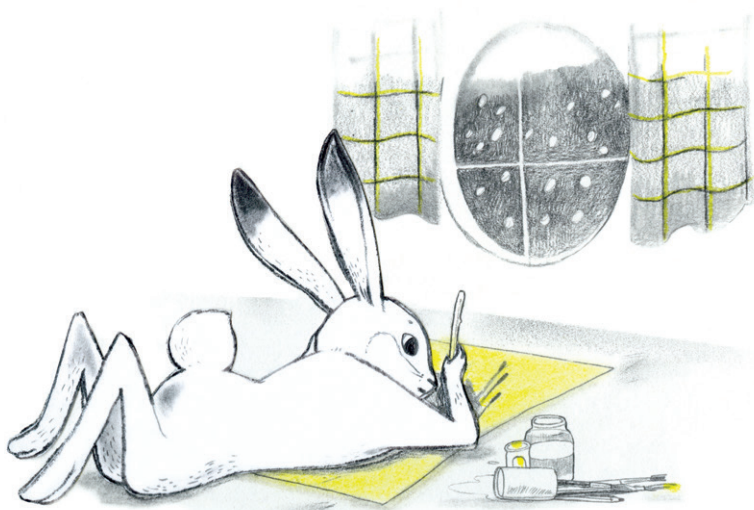


Er was
eens een
beer

Lars
Zuidweg

met illustraties van
Merel Eyckerman

Lannoo



1

Winter

Haas keek op van de tekening waar hij die ochtend aan was begonnen. Iets was veranderd aan het licht dat door het raam naar binnen viel. Een roze gloed viel op de muur achter hem, waardoor alles in de kamer er ineens anders uitzag. Haas glimlachte. Het sneeuwde al dagen en elke dag was nog grijzer geweest dan de vorige. Hij had zichzelf vandaag willen opvrolijken met een nieuwe tekening, een tekening met extra veel kleur. Maar nu hij de tekening in het licht omhooghield en opnieuw bekeek, moest hij toegeven dat zijn plan was mislukt. Hij had zoveel verf gebruikt, dat alles was veranderd in een donkere brij. Die rare vlek in het midden van het vel papier moest de Heuvel voorstellen, de kale helling aan de rand van het dennenbos waarin hij een aantal zomers geleden zijn huisje had gegraven. Op de tekening leek het eerder een modderplas, vond Haas. En die kale dennen op de horizon? Dat waren net verkoolde lucifers, kromgetrokken van ellende.

Haas legde de tekening naast zich neer en stond op. Hij volgde het licht naar het raam en keek naar buiten. Het was eindelijk gestopt met sneeuwen. De Heuvel, de bergen, de boomtoppen, alles was wit. De lucht was zo helder dat hij, als hij zijn ogen tot spleetjes kneep en in de verte tuurde, de fjorden kon zien. In de golven van de zee viel de weerspiegeling van het zonlicht in duizend glinsterende stukjes uiteen. Het leek wel vuurwerk.

Haas glimlachte breed. Hij rende naar de deur, rukte hem open en sprong lenig over de berg sneeuw die al dagen tegen zijn deur had geleund en nu zonder verzet het huisje binnenviel. Met grote stappen rende hij de Heuvel op. Op het hoogste punt stopte hij, spreidde zijn poten en haalde diep adem.



‘Hallo!’ riep hij uitgelaten tegen niemand in het bijzonder en tegen iedereen die het wilde horen. Zijn stem weerkaatste in het dal onder hem.

‘Hallo, Haas’, bromde een vriendelijke stem achter hem.

Haas maakte een sprongetje. Hij had de stem onmiddellijk herkend, maar toch was hij geschrokken van het onverwachte geluid. Hij draaide zich om en daar stond zijn vriend, die hij al dagen niet had gezien.

‘Beer!’ riep hij vrolijk en hij maakte nog een sprongetje, dit keer van blijdschap. Hij hoopte maar dat dit sprongetje er net zo uitzag als het eerste, alsof hij alleen maar even zijn poten strekte, zodat Beer niet zou denken dat hij hem zomaar had kunnen besluipen.

‘Goed je te zien, Haas’, bromde Beer. ‘Hoewel... als je niet zo hard had geroepen, weet ik niet zeker of ik je wel had gezien.’ Hij wees naar Haas. ‘Je bent zo wit als sneeuw!’

Haas bekeek geschrokken zijn poten en zijn buik. Beer had gelijk. Zonder dat hij het had gemerkt, was zijn vacht op een paar plukken na niet meer grijsbruin maar wit.

‘Het is bijna winter’, zei Haas somber.

Winter betekende dat hij zijn vriend maanden moest missen. Beren hielden nu eenmaal een winterrust. Eén keer, de dag voor Beers winterrust, hadden ze geprobeerd om de hele nacht wakker te blijven. Ze hadden elkaar verhalen verteld, en Haas had een spelletje bedacht waarbij Beer moest raden welk dier hij nadeed. Maar toen Haas op een gegeven moment niets meer kon verzinnen, was Beer toch in slaap gedommeld. Haas had hem met geen mogelijkheid wakker gekregen. Verdrietig was hij naar huis gelopen en thuis had hij op een stuk papier geschreven dat hij de volgende dag een lang verhaal moest verzinnen van minstens duizend woorden, zodat hij Beer het jaar erop wel wakker kon houden. Hij was er de volgende dag vol goede moed aan begonnen. Maar hij kwam niet verder dan ‘Er was eens een Haas’ en teleurgesteld had hij het vel papier in een la gestopt.

Een sneeuwbal landde plots in zijn gezicht. Geschrokken keek Haas op. Beer keek hem glunderend aan.

‘Wacht maar’, riep Haas lachend. ‘Die krijg je terug!’

Ze gooiden vrolijk sneeuwballen naar elkaar en toen ze moe werden, rustten ze uit tegen een omgevallen boom. Ze keken toe terwijl de zon steeds lager zakte en bijna de toppen van het dennenbos raakte. Vanuit zijn ooghoek keek Haas of Beer niet in slaap was gesukkeld, maar Beer keek tevreden voor zich uit, zijn poten rustend op zijn enorme buik.

‘Kom op’, zei Haas, terwijl hij opstond. ‘Laten we Wezel opzoeken. Ze is vast blij om ons te zien.’

Iedere dag maakten Haas en Beer in de schemer een avondwandeling door het bos. Dan liepen ze langs het huis van hun vriendin Wezel, die het laatste stukje met hen meeliep. Maar omdat het zo lang had gesneeuwd, hadden ze Wezel al een paar dagen niet gezien. Ze liepen een tijdje in stilte, tot Beer aarzelend zijn keel schraapte.

‘Haas,’ zei hij en hij klonk ernstig, ‘ik moet je nog wat vertellen. Ik... ik geloof dat mijn gedachten langzaam opraken.’

Verbaasd keek Haas opzij. Beer knikte ernstig.

‘Gisteravond had ik er zeker vier. Eentje ging over jou!’

‘O’, zei Haas. Hij vroeg zich af wat hij daar deed, in het hoofd van Beer.

‘En vanochtend telde ik er nog maar drie’, vervolgde Beer. ‘Nummer vier was nergens te bekennen.’ Hij keek voor de zekerheid achterom.

Haas dacht na of hij misschien een gedachte had die hij met Beer kon delen. Peinzend keek hij rond in de binnenkant van zijn hoofd en tot zijn verbazing had iemand midden in zijn hazenhoofd zijn complete huiskamer nagebouwd. Alles was precies zoals het hoorde. Zelfs zijn favoriete tekening hing aan de muur, boven het nachtkastje. Haas bekeek zijn kamer van oor tot oor, hij probeerde iets te vinden waar Beer misschien wat aan had, maar struikelde daarbij over een krukje.

De droevige stem van Beer haalde hem uit zijn gedachten.

‘Mijn hoofd voelt leeg’, zei Beer. ‘Als een kamer zonder meubels. En tegelijk voelt mijn hoofd zwaar. Je zou denken dat een leeg hoofd een stuk lichter zou voelen.’ Hij gaapte.

Zwijgend liepen ze een bocht om en daar zagen ze in de verte Wezel, die tegen een kastanjeboom leunde. Bij het zien van Wezel klaarde het gezicht van Beer wat op.

‘Beer! Haas!’ riep Wezel en ze zwaaide.

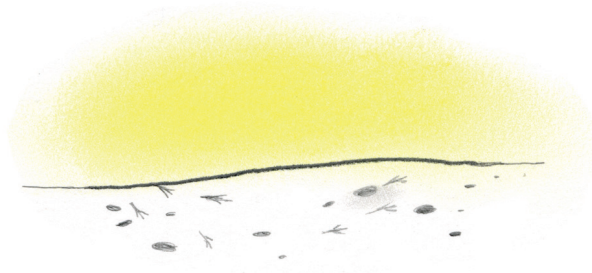
‘We zijn wat laat’, verontschuldigde Haas zich toen ze bij Wezel kwamen. ‘We waren de tijd vergeten.’

‘Jullie zijn precies op tijd’, zei Wezel en Beer glimlachte.

Met z’n drieën liepen ze het bospad af. Wezel praatte honderd-uit en Beer bromde er af en toe iets tussendoor. Maar Haas hoorde het nauwelijks. Hij maakte zich zorgen om Beer en wist niet goed wat hij moest doen. Hij voelde dezelfde onrust die hij voelde op de avond voor Beers winterrust. Het begon te waaien en de wind, die zich door de kieren van het bos wrong, floot een lelijk wijsje.

Ze waren bijna weer terug bij het beginpunt van de wandeling en ze besloten even uit te rusten voordat Haas en Beer afscheid zouden nemen van Wezel. Ze zwegen een tijdje. Haas keek af en toe zijdelings naar Beer.

‘Waar denk je aan, Beer?’ vroeg Haas. Maar Beer was blijkbaar diep in gedachten verzonken en reageerde niet.



De schemer viel in. Wezel stond als eerste op.

‘Het wordt al donker. Ik ga naar huis. Zullen we morgen samen ontbijten, Haas?’

Haas knikte en maakte ook aanstalten om op te staan, maar Beer reageerde niet meteen.

‘Ik, eh, blijf liever nog wat liggen nadenken’, zei hij.

Haas en Wezel bleven staan en keken hem verbaasd aan.

‘Ik wil mijn drie gedachten nog eens goed bekijken.’

Haas keek naar Wezel en toen naar Beer.

‘Maar als je gedachten op zijn,’ vroeg Haas, ‘dan kom je natuurlijk naar huis. Je hebt binnenkort je winterrust. Je kunt hier toch niet blijven liggen, zo midden in het bos, helemaal alleen? Straks val je in slaap! Of ben je soms al begonnen?’

Beer gaapte nog eens en schraapte zijn keel. ‘Ik weet het niet, Haas’, bromde hij. ‘Het voelt anders. Misschien is mijn hoofd gewoon iets té leeg.’ Hij dacht even na. ‘Ik denk dat ik net zolang blijf liggen totdat ik weer iets nieuws bedenk. Dan voel ik me vast beter.’

Even waren de dieren stil.

‘Hoelang duurt dat dan?’ wilde Haas weten. Beer bromde om duidelijk te maken dat hij dat niet wist.

‘En als ik binnenkort jarig ben,’ piepte Wezel na een tijdje, ‘of Haas. Kom je dan niet zingen?’

‘Dat ligt eraan’, zei Beer. ‘Maar ik denk het niet.’

Hij draaide zich op zijn rug. Het laatste avondlicht viel tussen de bomen door op de open plek. Toen werd het bos donker.

‘Blijven jullie nog heel even?’ vroeg Beer.

Haas en Wezel gingen weer zitten en kropen dicht tegen Beer aan. Beer bromde tevreden.

Ze besloten bij Beer te blijven zolang als nodig was. Hier en daar kraakte een tak en ritselde een blaadje. Om het wachten wat aangemener te maken besloten Haas en Wezel een lied voor Beer te zingen. Daarna vertelde Wezel nog een grap die Haas niet goed



begreep, maar waar hij toch om moest lachen omdat Wezel het zo grappig vertelde.

Na afloop viel het bos stil.

Haas kuchte voorzichtig.

‘Lig je goed, Beer?’

Beer knipperde een paar keer met zijn ogen en zei na een tijdje: ‘Misschien nog wat mos.’

Haas maakte een zacht kussen voor onder Beers rug, terwijl Wezel zachtjes snikte achter haar poten. Beer bekeek zijn vrienden.

‘Wees niet bedroefd, Wezel’, zei hij opgewekt. ‘Ik weet zeker dat de wereld gewoon doordraait als ik er niet meer be... Aha! Mijn laatste gedachte!’

Beer draaide zijn grote hoofd naar het zachte licht van de maan, zodat hij zijn gedachte beter kon zien.

‘En?’ piepte Wezel.

‘Het is een goeie!’

‘Met taart?’

‘Zo groot als Walvis!’

Beer opende zijn ogen en glimlachte naar zijn vrienden. ‘Laat me nu maar alleen’, zei hij vriendelijk maar beslist. ‘Ik kan beter nadenken in mijn eentje.’ Toen keerde hij zich om en bromde nog één keer, tevreden.

En zo lag Beer roerloos op het zachte mos, turend naar iets dat Haas en Wezel niet konden zien, met een flauwe glimlach op zijn gezicht.

Aarzelend legde Haas een poot op het hoofd van Beer.

‘Dag Beer’, zei hij zacht, maar Beer dacht diep na en hoorde niets.

In stilte liepen Haas en Wezel terug, ieder in gedachten verzonken. Bij de kastanjeboom zeiden ze elkaar met weinig woorden gedag.

2

Nacht

Het was laat toen Haas thuiskwam en hij besloot te wachten op het ochtendlicht. Hij schoof zijn gordijn een beetje opzij en tuurde in de richting van de open plek waar ze Beer hadden achtergelaten. Hij vroeg zich af of Beer op dit moment misschien aan hem dacht. En of dat ook telde als een gedachte. Hij hoopte stiekem zijn vriend te zien rennen tussen de bomen. Maar hij zag helemaal niets. Hij vroeg zich af of het ooit zo donker was geweest in het bos. Het was zelfs zo donker dat hij zijn favoriete berkenboom, die toch vlakbij stond, niet kon zien.

Wat als ik niks zie, dacht Haas opeens, omdat er... niks is?

Hij voelde zich niet helemaal op zijn gemak. *Misschien, bedacht hij, zet iemand 's nachts het bos wel opzij en zet diegene 's ochtends alles weer zorgvuldig terug, afgestoft, opgepoetst en al.* Het bos leek 's ochtends altijd opgeruimder, minder slordig dan hoe iedereen het achterliet. En het rook ook anders. Nieuw en fris, alsof iemand een raam had opengezet. Wat als diegene deze keer is vergeten om alles terug te zetten? Wat als het niet donker is buiten, maar leeg?

Waar was Beer dan?

Haas schrok zo van zijn eigen gedachten, dat hij besloot voor de zekerheid te gaan kijken of zijn favoriete boom er nog wel stond. Hij opende de deur, wilde voorzichtig een stap zetten, maar bleef achter iets haken en viel languit op de grond.

‘Ik ben het’, piepte Wezel.

‘Wezel!’ zei Haas. ‘Ik had je niet gezien. Het is zo donker.

Kwam je voor mij?’

‘Ben ik te vroeg? Ik rammel van de honger.’

Wezel liep naar binnen, ging zitten aan de grote tafel en keek verbaasd in het rond.

‘Ben je het vergeten?’ vroeg ze aan Haas. Ze klonk licht teleurgesteld.

‘Vergeten?’

Opeens herinnerde Haas zich dat Wezel zichzelf had uitgenodigd voor het ontbijt. Hij had er alleen niet meer aan gedacht. Maar het was nog midden in de nacht! Zou Wezel slaapwandelen?

‘Wezel...’ zei hij voorzichtig. Hij wilde zijn vriendin niet laten schrikken. Je mocht slaapwandelaars nooit laten schrikken, dat had Pad gezegd.

‘Nu, eh, je moet niet schrikken, Wezel,’ prevelde Haas, ‘het is niks, maar, eh... hoe zeg je zoiets? Nu ja, het is... Tja, het is...’ Haas keek naar de klok. Hij schrok. Hoe was het mogelijk? Het was inderdaad...

‘Tien uur’, zei Wezel.

‘Binnen misschien wel,’ protesteerde Haas, ‘maar buiten toch zeker niet!’

‘Aha’, zei Wezel. ‘Dacht ik het niet.’ Ze draaide zich om naar de lege tafel. ‘Eten we niks?’



‘Wezel,’ riep Haas, ‘er is iets helemaal mis! Zie je dat dan niet!’

Wezel keek Haas met grote ogen aan.
‘Mis?’ piepte ze.

‘Het is iets... iets verschrikkelijks!’
riep Haas.

Haas en Wezel pakten elkaar stevig vast.

‘Doe iets, verzin iets!’ riep Wezel.

Haas kneep zijn ogen stijf dicht.

‘Goed zo, Haas!’ riep Wezel.



Haas dacht diep na. Hij wist dat de zon elke dag opkomt omdat de aarde om de zon heen draait. Dat had Pad hem een keer op een koude ochtend met weinig geduld uitgelegd. Wat had Beer precies tegen Wezel gezegd? Van schrik deed hij zijn ogen weer open.

‘Wat is er, wat is er?’ riep Wezel. ‘Zeg iets! Haas!’

‘De wereld zal gewoon doordraaien, ook als ik er niet meer ben’, fluisterde Haas.

Dat was het!

Dat móést het zijn!

De wereld draaide helemaal niet door!

Juist niet!

Omdat Beer...

Een enorme dreun deed het huis van Haas schudden.

‘Haas! Haas!’ riep een stem. ‘Er is iets vreemds met je huis. Het staat te veel naar rechts!’

Haas en Wezel renden naar buiten. Het beetje kaarslicht dat uit de deuropening ontsnapte, verlichtte het deel van het pad dat naar het huis van Haas leidde. In het flauwe schijnsel zagen ze hoe Meeuw overeind probeerde te komen. Hij zag er nogal verwilderd uit, meer nog dan gewoonlijk. Tussen zijn veren zaten takjes en blaadjes en op zijn snavel zat een nieuwe kras.

‘En ook de bomen staan niet op hun plaats’, zei Meeuw beledigd.



Haas en Wezel konden niet zien of Meeuw gelijk had, daarvoor was het te donker. *Maar*, dacht Haas opgelucht, *het bos was duidelijk niet verdwenen*.

‘Meeuw!’

‘Ahoi.’

‘Kun jij iets zien?’

‘Geen knoop!’

‘Niks?’

‘Geen spetter!’

Hij probeerde de dichtstbijzijnde boom, die toevallig Haas’ lievelingsboom was, gemeen te raken met zijn voet, maar hij miste.

‘Ach’, zei Meeuw. Mopperend stapte hij verder.

Ze keken de oude zeemeeuw na. Even verderop hoorden ze hoe Meeuw verstrikt raakte in een doornstruik die, zo hoorden ze Meeuw klagen, de dag ervoor nog links van de lijsterbes had gestaan.

Haas en Wezel liepen weer naar binnen en namen samen plaats aan de grote tafel.

‘Ik wist niet dat je verhuisd was, Haas.’ Wezel keek goedkeurend om zich heen. ‘Alles staat precies zoals het al stond.’

‘Zo is dat’, knikte Haas. ‘Alles lijkt alleen maar verkeerd te staan. Het komt door Beer, door wat Beer tegen ons zei.’

‘Over de taart?’

‘Over de wereld, Wezel! Beer had het mis! Ik wil je niet laten schrikken, Wezel, maar ik ben bang dat de wereld wel is gestopt met draaien. Juist omdat Beer er niet meer is!’

Wezel keek Haas met open mond aan. ‘Maar... dat kan toch helemaal niet?’ stamelde ze.

‘We moeten iets doen, voordat er meer ongelukken gebeuren. Maar’, zei Haas en hij keek Wezel indringend aan, ‘we houden het geheim, anders raakt iedereen in paniek.’

‘Zoals Kever?’ vroeg Wezel.

‘Zoals Kever’, zei Haas ernstig.

Wezel knikte instemmend.

‘Ik bedenk wel wat’, zei Haas tevreden.

Hij bekeek de kamer aandachtig en Wezel volgde gespannen zijn blik. Opeens viel het oog van Haas op de klok, een oud horloge dat hij had gevonden en had opgehangen aan de muur waartegen zijn bed stond. Er zat een barst in het glas, maar dat vond hij wel passen. De secondewijzer duwde de tijd, die er zichtbaar geen zin in had en tegenstribbelde, met schokken voor zich uit.

Haas stond op. Hij haalde het horloge voorzichtig van de muur, legde het op de grote tafel en tikte een paar keer op het glas.

‘Het lijkt erop dat de wereld alleen buiten stilstaat.’ Hij keek Wezel even bedroefd aan. ‘Misschien omdat Beer buiten lag, toen...’

Haas schraapte zijn keel.

‘Buiten is het nacht, maar niet hier, hier is het ochtend.’ Hij hield het horloge omhoog, zodat Wezel het goed kon zien.

Op de klok was het inmiddels halfelf. De maag van Wezel begon te knorren.

‘Als we de wereld weer willen laten draaien,’ ging Haas onverstaanbaar verder, ‘dan nemen we de ochtend simpelweg mee naar buiten! Als de wereld zijn vergissing inziet, zal hij wel bijdraaien.’

Hij stond op van zijn stoel en liep met zijn borst naar voren naar de deur. Met een ruk deed hij de deur open en ging met grote stappen naar buiten.

‘Maar, maar... Haas! Hoe zit het met het ontbijt?’ riep Wezel hem achterna. Maar Wezel kreeg geen antwoord. Ze volgde Haas tot de deur en zag dat hij al bijna verdween in het donker. Wezel, die niet graag alleen het donker instapte, rende hem snel achterna.

3

Het horloge

Haas liep vol vertrouwen naar de oude boomstronk, die Haas, Wezel en Beer in de zomer gebruikten als theetafel. Wezel, die wat banger was in het donker, rende vlak achter Haas aan. Na een paar stevige passen vond Haas wat hij zocht. Plechtig legde hij het horloge op het gladde oppervlak van de boom en deed een stap achteruit om het wat ruimte te geven. Hij trapte bijna op de tenen van Wezel. Samen keken ze met ingehouden adem naar het horloge.

‘Wat nu?’ fluisterde Wezel over de schouder van Haas.

Er gebeurde niets.

Geconcentreerd keek Haas naar de secondewijzer, die steeds schokkend naar voren bewoog en dan weer ineens stokstijf stil stond. Tik... klonk het. Tik... Tik... Tik... Het kille, metalige geluid van de secondewijzer weerkaatste tegen de kale boomstammen en verdween ergens in de verte.



‘Geef het wat tijd’, fluisterde Haas onzeker. ‘Misschien moeten we wachten tot de tijd alle bomen van het bos heeft aangetikt.’

Ze luisterden aandachtig naar het tikken van de klok. Hoe verder het geluid weerkaatste, dacht Haas, hoe meer het klonk als ik... ik... ik...

Ze wachtten.

En wachtten.

Maar er gebeurde niets.

Hij haalde een keer diep adem, dwong zijn gezicht tot een glimlach en draaide zich om naar Wezel.

‘Gelukt?’ vroeg die.

‘Het is een begin’, zei Haas nonchalant. ‘Maar het is niet genoeg.’ Hij haalde zijn schouders op. ‘De wereld zit goed vast.’

‘Jakkies’, zei Wezel. Ze huiverde.

‘Dit Probleem is iets groter dan ik dacht. Maar geen paniek’, zei Haas. ‘Ik verzin gewoon iets anders.’

De buik van Wezel begon weer te rommelen.

‘Even stil, Wezel, hier wordt nagedacht’, zei Haas.

Wezel deed haar mond open.

‘Denkedenkedenkedenk’, zei Haas vlug.

Wezel haalde haar schouders op.

Haas dacht heel lang na. En net toen Wezel dacht dat hij haar was vergeten, keek Haas op en zei plechtig: ‘We houden... een grote schoonmaak.’

Wezel fronste haar wenkbrauwen. ‘Eh, hoezo?’

‘Dat is toch duidelijk’, zei Haas, ‘een grote schoonmaak om de wereld weer te laten draaien!’

Haas pakte zijn vriendin vast, zodat ze elkaar niet kwijt zouden raken in het donker, en rende met haar het bos in.